

Stanislaw Lem:

HOGYAN MARADT MEG A VILÁG?

Trurl mérnök egyszer olyan gépet épített, amely minden s betűvel kezdődő dolgot meg tudott csinálni. Amikor a gép elkészült, próbaképpen csináltatott vele sódert, saroglyát, subát és seprűt, mindezeket skatulyába rakatta, sánccal vétette körül, majd csináltatott még spenótot, spinétet, salétromot, serpenyőt és sodrófát is. A gép pontosan teljesítette az utasítást, de mivel Trurl még nem volt biztos a működésében, csináltatott vele ráadásul sóhajt, sajkát, sámánt, sóbálványt, sikolyt, sellőt és stannumot. Az utóbbit nem tudta megcsinálni, mire Trurl nagyon elszomorodott, és magyarázatot kért.

- Nem tudom, mi az - közölte a gép. - Sohasem hallottam ilyesmiről.

- Hogyhogy? Hát ön. Egy elem. Ezüstfehér, puha fém...

- Ha önnek hívják, akkor ó-val kezdődik, és én csak s betűs dolgokat tudok csinálni.

- De a latin neve stannum!

- Drága öregem - jelentette ki a gép -, ha én mindent meg tudnék csinálni, ami valamilyen nyelven s betűvel kezdődik, akkor én lennék A Gép, Amelyik a Világon Mindent Meg Tud Csinálni, mert annyi nyelv van, hogy akármire gondolsz, valamilyik nyelven biztosan s-sel kezdődik a neve. Na nem, erről szó sincs! Nem vagyok többre képes, mint amilyenek építettél. Ön nem lesz.

- No jó - törődött bele Trurl, és csináltatott vele sivatagot. Rögtön csinált is egyet, nem éppen nagyot, de egészen sivatagszerű volt. Ekkor aztán Trurl meghívta mérnök barátját, Klapanciuszt, bemutatta őt a gépnek, és egekig magasztalta előtte a masina csodálatos képességeit. Klapanciuszt titkon ette a méreg. Végül nem állhatta tovább, és megkérte Trurlt, hadd csináltasson ő is valamit a géppel.:

- Parancsolj, kérlek - mondta Trurl -, de s betűvel keli kezdődnie.

- S betűvel? - szólt Klapanciusz. - Jó. Csináljon sajtót! A gép felbúgott és a Trurl háza előtti térség kisvártatva hírlapírók tömegével telt meg. Notesszal a kezükben, fel alá rohangáltak, és időnként összeverekedtek. Némelyik cikket lobogtatott, de egy másik rögtön kitépte a kezéből és apró darabokra szaggatta. Fényképezőgépek kattogtak, szigorú urak mennydörögtek íróasztaluk mögül, a háttérben egy-egy ártatlanul megrágalmazott férfiú pisztolyt szorított a halántékához. Mindenki vadul hadonászott, és torka szakadtából ordított, úgyhogy egy szót sem lehetett megérteni távirógépek zakatoltak, távolabb pedig hatalmas rotációs gépek ontották a nyomdafestékszagú íveket.

- No, mit szólsz?! - büszkélkedett Trurl. - Tessék, itt a sajtó! Sajtóbb már nem is lehetne!

De Klapanciusz elégedetlen volt.

- Ez a tohuvaobhu lenne a sajtó? Nem, a sajtó egészen más!

- Hát tessék, mondd meg, micsoda, és a gép rögtön megcsinálja! - mérgelődött Trurl.
Klapanciusz azonban nem tudott mit mondani, hát kijelentette, hogy még két feladatot ad a gépnek, és ha azokat megoldja, akkor ő is elismeri, hogy: le a kalappal! Trurl beleegyezett, Klapanciusz pedig megparancsolta a gépnek, hogy csináljon semlegességet.

- Micsodát?! - horkant fel Trurl. - Semlegességet, azt nem lehet csinálni!

- Miért ne? - vitatkozott Klapanciusz. - Ha igazán okos a géped, azt is megcsinálja. Gyerünk, tisztelt masina, mi lesz?!

De a gép addigra már javában tüsténkedett. Füstfelhő támadt, dübörgés és fegyverropogás hallatszott, menekülők rohantak elő és buktak el futtukban. Mind e zűrzavar közepén egy csíkos sorompó tövében fényesre pucolt arcú robot üldögélt, és békésen malmozott az ujjával. Aztán potrohos, bugyogós alak tűnt fel, aki furcsa szoprán hangon sivalkodott. A gép megszemlélte művét, halkán felröhögött, aztán zavartan köhintett, elkomolyodott, és buzgón nekilátott neutronokat gyártani. Hamarosan egész neutronfelhő gomolygott előttük.

- Hm - fanyalgott Klapanciusz -, ez lenne a semlegesség? No jó, mondjuk . . . Hagyjuk rá, a békesség kedvéért . . . De íme, harmadik parancsom: gép! Csinálj Semmit!

A gép hosszabb ideig meg se moccant. Klapanciusz örömeiben dörzsölgetni kezdte a kezét, Trurl pedig vállat vont: - Mi bajod? Azt mondtad, ne csináljon semmit, hát nem csinál semmit.

- Nem igaz. Azt mondtam, hogy csináljon Semmit, és *az egészen* más.

- Ugyan már! Semmit csinálni vagy semmit se csinálni:

egy és ugyanaz.

- Szó sincs róla! Semmit kellett volna csinálnia, de ő nem csinált semmit, tehát én győztem. A Semmi ugyanis, tisztelt, bölcs kollégám, nem amolyan közönséges semmi, a tunya tétlenség terméke, hanem tevékeny és aktív Semmi, vagyis a tökéletes, egyetlen, mindenütt jelenvaló és legmagasabb Nemlét a maga nemlétező személyében!!

- Megbolondítod a gépet! - fakadt ki Trurl, de hirtelen felzendült a gép érces hangja:

- Ne civakodjatok már egy ilyen fontos pillanatban! Nagyon jól tudom, mi az a Semmi, a Sehol és a Soha, mert mindezek s betűvel kezdődnek. Inkább nézzétek meg utoljára a világot, mert hamarosan nem lesz . . .

A két mérges mérnöknek ajkára fagyott a szó. A gép valóban Semmit csinált, mégpedig oly módon, hogy sorra eltüntetett a világból különféle dolgokat, amelyek azontúl nem léteztek, mintha soha nem is lettek volna. Eltüntette már a sullangot, a sajdabajdát, a sámot, a serenyét, a sókát; a silicsét és a samatot. Néha úgy rémlett, hogy csökkentés, fogyasztás, eltüntetés, rontás és kivonás helyett inkább nagyít, hozzáad, javít és gyógyít, mert eltüntette a selejtet, a satnyaságot, a sebeket, a sápot és sarcot, a sanyarúságot és a sematizmust, a sarlatánokat, spicliket és spionokat, a sutaságot, a suskust és a sóherságot. De aztán, ahogy körülnéztek, megint üresedni kezdett a világ.

- Ajaj! - aggódott Trurl. - Nem lesz ebből valami baj?...

- Ugyan már! - fölényeskedett Klapanciusz. - Hiszen látod, hogy nem Általános Semmit csinál, csak az s betűvel kezdődő dolgokat tünteti el. Ártalmatlan, vacak ócskavas ez a te géped

- Nagyon tévedsz - szólt közbe a gép. - Csakugyan az s betűs dolgokon kezdtem, mert valahogy otthonosabbak, de más dolog csinálni valamit, és más dolog eltüntetni. Eltüntetni mindent tudok, abból az egyszerű okból, hogy mindent, de mindent meg tudok csinálni, ami s-sel kezdődik tehát a Semmi számomra gyerekjáték. Hamarosan ti sem lesztek, és egyáltalán semmi sem lesz, tehát arra kérlek Klapanciusz, ismerd el gyorsan, hogy igazán tökéletes, egyetemes, mindentudó gép vagyok és le a kalappal előttem, mert hamarosan késő lesz.

- De hát . . . - kezdte rémülten Klapanciusz, és abban a pillanatban észrevette, hogy csakugyan már nemcsak az s betűs dolgok tűnnek el: nem voltak többé körülöttük sem csollányok, sem mordalagok, eltűntek, a békek, lavádok; parlatok, bóták, gyuháncok és szilfők.

- Állj meg! Állj meg! Visszavonom, amit mondtam Hagyd abba! Ne csinálj Semmit!! - ordította teli torokból Klapanciusz, de mielőtt a gép megállt volna, még eltűntek a gillák, a boradalmak, a cifántok és az aládok. Csak ekkor állt meg végre a gép. A világ kétségbeejtő látványt nyújtott. Különösen az ég festett siralmasan: csak a csillagok hitvány pontocskái maradtak rajta, de nyomuk sem volt többé a gyönyörű langallóknak és édereknak, amelyek addig oly csodálatossá tették a mennyboltot!

- Nagy ég! - kiáltott fel Klapanciusz. - Hová lettek a gondorok? Hol vannak a csantavák, amelyeket annyira szerettem? Hol vannak a szépséges kálmok?!

- Nincsenek, és soha nem is lesznek többé - felelte a gép nyugodtan. - Végrehajtottam, illetve elkezdtem végrehajtani, amit parancsoltál . . .

- Én azt mondtam, hogy csinálj Semmit, és te . . . te . . . - Klapanciusz, ne légy ostoba, vagy ne tettesd magad annak - szólott a gép. - Ha egyszerre, *egy* csapásra csináltam volna meg a Semmit, akkor minden megszűnt volna létezni, tehát nemcsak Trurl és az ég és a kozmosz és te, hanem még én is. Akkor pedig ugyan ki és kinek mondhatta volna meg, hogy a parancsot teljesíttem, és szép, derék, okos gép vagyok? Ha pedig senki senkinek nem mondja meg, akkor én, aki már ugyancsak nem lettem volna, hogyan kaphattam volna meg az illő elégtételt?

- Jó, igazad van, ne is beszéljünk róla többé - sóhajtott elkeseredetten Klapanciusz. - Már semmi mást nem akarok tőled, drága, gyönyörű gépecském, csak arra kérlek, csináld vissza a csantavákat, mert nélkülük még élni sincs kedvem . . .

- Nem tudom megtenni, mert nem s betűvel kezdődnek - felelte a gép. - Tessék, visszacsinálhatom a selejtet, a satnyaságot, a sebeket, a spicliket, a sóherságot és efféléket, de ami a többi betűt illeti, rám ne számítsatok.

- De én azt akarom, hogy legyenek csantavák! - toporzékolt Klapanciusz.

- Csantava nem lesz - mondta a gép. - Nézd meg, kérlek, a világot: tele van óriási, fekete lyukakkal, és azokban a Semmi lakik, amely kitölti a csillagok közti mérhetetlen űrt. Nézd meg, körös-körül minden Semmivel van már bélelve, a lét minden csücske mögül a Semmi leselkedik. Ez a te műved, irigy számár! Nem hinném, hogy a következő nemzedékek áldani fognak érte . . .

- Talán nem tudják meg . . . Talán nem veszik észre . . . - dadogta sápadtan Klapanciusz, dermedten bámulta a fekete ég ürességét, és nem mert kollégája szemébe nézni. Aztán otthagya őt a gép mellett, amely minden s betűs dolgot meg tud csinálni, és hazakullogott. A világ pedig máig is tele van a Semmi lyukaival, úgy, ahogyan az eltüntetés folyamán Klapanciusz leállította. És mivel nem sikerült többé olyan gépet építeni, amely valami más betűvel kezdődő dolgokat csinált volna, féltő, hogy soha nem lesznek már olyan nagyszerű jelenségek, mint a langallók és a kálmok - soha, míg a világ világ.

ÚJABB PÓTUTAZÁS avagy Trurl mint szaktanácsadó

Nem messze innét, a fehér nap alatt, a méregzöld csillagon túl éltek az acélkák, boldogan, serényen és bátran, mert semmitől sem féltek; se hamis elvektől, se a rossz nyelvektől, se fekete búbánattól, se a fehér éjszakától, se anyagtól, se antianyagtól, mert övük volt a gépek gépe, a cifra pitykés, átviteles, minden módon tökéletes; benne laktak és rajta és alatta és fölötte, mert rajta kívül semmijük sem volt először az atomokat totojgatták, aztán az egészet szépen összerakták, amelyik nem illett a helyére, átalakították - és remekül ment a dolguk. Minden acélkának megvolt a maga villásdugója és konnektora, és mindegyik ellátta a maga dolgát, vagyis azt csinálta, amit akart. Nem irányították a gépet, az sem őket, hanem szépen segítették egymást. Az egyik gépész volt, a másik géplakatos, a harmadik gépszerelő, a negyedik masiniszta, dolguk volt elég, ragyogott rájuk az ég, álomba ringatta őket az éjszaka vagy a napfogyatkozás, de az utóbbi csak ritkán, hogy meg ne unják. Ám egy szép napon a méregzöld csillag mögül a fehér naphoz repült egy gonosz üstökös-némber, kegyetlen és csalfa, hosszú a csóvája, kékes a ruhája, kék kalap a fején: csupa ciánhidrogén. És valóban, orrfacsaró szag áradt belőle. Megérkezett, és azt mondta: - Először is megemésztelek benneteket lángjaimmal, aztán majd meglátjuk.

Nézték, nézték az acélkák: a fél eget eltakarta, atomtűzből volt a farka, hihetetlen mezonbőség, rettenetes lett a hőség, ház nagyságú atomok, tűzokádó protonok, áció, báció, szörnyű perturbáció . . . - Lám, lám, kiskomám, ti lesztek a vacsorám. - Mondták neki: - Kérem szépen, itt valami tévedés van, mi vagyunk az acélkák, mi semmitől sem félünk, se hamis elvektől, se a rossz nyelvektől, se fekete búbánattól, se a fehér éjszakától. mert miénk a gépek gépe, cifra pitykés, átviteles, és teljesen tökéletes; eredj hát szépen haza, üstökönné asszony, amíg jó dolgod van.

Őnagysága ekkor az egész egükre rátehenkedett, és sütött-fűtött, főzött-tűzött, úgyhogy még a holdjuk is összesült, megpörkölődött, és mind a két szarva felkunkorodott, igaz ugyan, hogy elég ócska, repedezett, apró hold volt, de hát azért is kár. Nem is szóltak többé semmit, hanem fogtak egy nagyon erős mezőt, csomót kötöttek mind a négy sarkára, és bekapcsolták: beszéljenek helyettük a tények. Lett nagy recsegés-ropogás, az ég tüstént kivilágosodott, az üstökös-némberből csak egy kupac salak maradt - és azontúl megint nyugodtan éltek.

Ám egy idő múlva megint megjelent valami. Repülve jött, nem lehetett róla tudni, hogy micsoda, de olyan borzasztóságon volt, hogy azt se tudták, merről nézzék, mert a túlsó oldala még rémesebb volt. Odarepült, leszállt, megült a legmagasabb potenciálhegyen, aztán csak ül, csak ül, nehéz, mint a kórság, és meg se moccan. De átkozottul zavarja őket.

Ezért a közelebb állók meg is szólították: - Halló, kérem, itt valami tévedés van, mi vagyunk az acélkák, mi semmitől se félünk, nem bolygón lakunk, hanem a gépben, és nem akármilyen gépben, mert ez itt a gépek gépe, cifra pitykés, átviteles, mindenképpen tökéletes, szóval eredj haza, te izé, amíg jó dolgod van.

Az izé nem szólt semmit.

No hát erre, hogy túl nagy hűhót ne csapjanak a dologból, elküldtek egy kicsi, de egészen icipici, formás kis rémisztőgépet: majd eliszkol az izé, és akkor békesség lesz.

Ment, mendegélt a rémisztőgép, belsejében zúgtak-búgtak a programjai, egyik rémisztőbb, mint a másik. Odaért - és valahogyan se nem rémiszt, se nem hajmereszt. Ettől ő maga ijedt meg kissé, nézett, nézett - az izé meg oda se bagózott. Megpróbálta még egyszer, másik fázissal, de már sehogy sem ment; meggyőződés nélkül rémisztgetett.

Látták az acélkák, hogy mást kell csinálni. Azt mondták: - Nosza, jöjjön a nagyobb kaliber, olajmotorral, differenciálművel, univerzális visszacsatolással, és rúgjon is, de erősen. Hogy elég lesz-e? Nyugi, nyugi, acélfia, ez már atomenergia.

Elküldték az univerzális, dupla differenciálműves masinát, elöl ült a masiniszta, de még ez sem minden, mert biztonság kedvéért a tetején utazott a kis rémisztőgép is. Odagurult a masina szép csendesesen, hangtalanul, mivel olajmotorral járt, nekirugaszkodott, és elkezdte a visszszámolást: ötten kezdem, de jön a nulla, ha jön a nulla, itt a hulla! Most már négy, lélegzetet végy, itt van a három, a végedet várom, most jön a kettő, tektonikus teknő, no még ez az egy, tovább nem is megy, zérus avagy nulla, te lettél a hulla! Bumm! - és fényes gombafelhők nőttek körös-körül, felforrott az olaj, kiugráltak a fogaskerekek, a masiniszta kinézett a kisablakon, kereste a hullát; de nyavalya volt ott, nem hulla, az izé még csak meg se rezzent.

Összedugták a fejüket az acélkák, addig-addig tanakodtak, míg építettek egy gépet, az épített egy szupergépet, az meg épített egy hiperszupergépet, de akkorát, hogy a közelebbi csillagoknak hátrább kellett húzódnuk. Ebbe a legnagyobbikba belerakták azt az olajmotorosat, az egésznek a közepébe pedig a rémisztőgépet, mert ez már nem volt tréfadolog.

Felfújta magát a hiperszupergép, és hű, mekkorát dörrent. Lett nagy mennydörgés, robbanás, valami szanaszét repült, nőtt akkora gomba, hogy az egész óceánból gombalevest lehetett volna főzni, lett olyan sötétség, hogy csak úgy csikorgott a foguk között, de olyan irdatlan sötétség, hogy még azt sem tudták, kinek a foga között csikorog. Aztán kivilágosodott, körülnéztek az acélkák: semmi, de semmi eredmény, csak a három masina hevert miszlikbe aprítva.

Most aztán már igazán nekigyürköztek, elvégre - azt mondják - mindannyian gépészek és masiniszták vagyunk, és miénk a gépek gépe, cifra pitykés, átviteles, mindenképpen tökéletes, hát hogy szállhat vele szembe az a ronda izé, ami ott ül, és ide se bajszint?

Építettek hát egy félelmetes faltörő tököt: az majd indáival csendben odakúszik, ártatlanul mosolyogva, kedélyesen kacsingatva gyökereket ereszt, szépen körülnövi az izét, aztán hipp-hopp, felrobban, és akkor vége a nyomorultnak. Minden úgy is történt, ahogyan előre látták, csak a legvége nem stimmelt, és minden maradt a régiben.

Most már nagyon kétségbe estek, és ráadásul továbbra sem tudták, mi ez az izé, mert így még sohasem jártak. Nosza, elrendelték az általános mozgósítást, egész nap a fejüket törték, egymás után gyártották a különféle gyilkos szerkentyűket, ravaszabbnál ravaszabb izéiasztókat, nemtudommiölőket és valamielhárítókat, hátha valamelyik végre elrebbenti, megharapja, felrobbantja vagy lenyeli. Próbálkoztak minden módon, de hiába. Már csak úgy remegett a nagy sürgés-forgástól a gépek gépe, de semmi sem használt. Végül aztán elcsüggedtek, kifogytak az ötletekből, már igazán nem tudták, hogy mihez foghatnának, s akkor egyszerre csak látják: repülve jön valami. Lovasnak látszik, de nem lehet az, mert a lónak nincs kereke; akkor nyilván kerékpár, de a kerékpárnak nincsen orra; eszerint biztos rakéta, de a rakétán nincsen nyereg. Egyszerűen nem tudni, mi jön, de azt már látni, ki ül a nyeregben: daliásan nyargal, mint aki odanőtt a nyeregbe, vidáman integet, egyre közeledik - ejha, hisz ez maga Trurl, a híres mérnök, sétalovagláson, vagy újabb utazáson; már messziről látni rajta, hogy rendkívüli elme.

Közeledik, leszáll hozzájuk, körülállják, megszólítják: - Mi vagyunk az acélkák, miénk a gépek gépe, cifra pitykés, átviteles, mindenképpen tökéletes, atomokat totojgattunk, mindent szépen összeraktunk, semmitől sem félünk, se hamis elvektől, se a rossz nyelvektől, de iderepült egy izé, csak ül, csak ül, és meg se moccan.

- Próbáltátok már megijeszteni? - kérdezi kegyesen Trurl.

- Próbáltuk a rémisztőgéppel, az olajmotoros géppel meg a hiperszupergéppel, hegyoldalnyi atomokkal, tűzokádó protonokkal, neutronnal, mézerekkel, rettenetes lézerekkel, de nem használt semmi.

- Semmiféle gép, azt mondjátok? - Semmiféle, kérem szépen.

- Hm, ez érdekes.. És tulajdonképpen micsoda ez az izé? - Azt nem tudjuk. Csak jött, iderepült, nem tudni, hogy micsoda, de olyan borzasztóságos, hogy azt se tudjuk, merről nézzük, mert a túlsó oldala még rémesebb. Repülve jött, leült, nehéz, mint a kórság, és azóta ott ül. Minket meg marhára zavar.

- Tulajdonképpen nincs sok időm - jegyzi meg Trurl -, legfeljebb szaktanácsadóként maradhatok nálatok egy darabig. Akarjátok?

Az acélkák persze akarják, és rögtön kérdezik, mit hozzanak - mezonokat, fotonokat, rettenetes pofonokat, atombombát, mérges gombát, hentesbárdot, alabárdot, záptojást vagy karalábét? Vagy a vendégnek egy kávé? Mindjárt hozza a gépirónő.

- Kávé hozhat a gépirónő - helyesel Trurl -, de szolgálati célokra. Ami a többit illeti, azokat mellőzhetjük. Ha már se a rémisztőgép, se a hiperszupergép, se a faltörő tök

nem használt, akkor egészen más, lineáris, archivális és ezért teljesen fatális módszerekre van szükség. Még sohasem hallottam olyan esetet, hogy az általános lerovás ne segített volna.

- Hogyan tetszett mondani? - kérdezik az acélkák, de Trurl magyarázat helyett folytatja:

- Egészen egyszerű a módszer, csak papírra, tintára, pecsétekre, űrlapokra, bélyegzőkre, ablakocskákra, kiskanálra és poharakra van szükség, mert a kávé már itt van, no meg egy kézbesítőre. És valami írószerszámra. Akad?

- Hogyne! - és nyomban hozzák.

Trurl leül és diktál a gépírónőnek : "Tudomásulvétel végett értesítjük, hogy a GRMB Bizottság 7 per z per KK per 405 ügyiratszámú rendelkezvényének hatálybalépésével ezen közigazgatási körzetben eszközölt tartózkodása a folyó év XVIII. hó 19. napján kelt 199 per 407 A számú szabályrendelet értelmében nemkívánatosnak minősítettven, a DVKF 67, sorszámú körlevele 1478 per 2 pontjában foglaltak szerinti lerendezés folyamatba tétetik. Jelen határozat alól fellebbezés eszközölhető a Bizottság Elnökségéhez címezve huszonnégyszázötven órában belül."

Trurl néhány bélyegzőt és pecsétet ütött az iratra, beiktatta a Kézbesítőkönyvbe, megnyitotta a Nyugtatványozási Rovatot, és így szólt:

- Vigye el azonnal a kézbesítő.

El is vitte, jó darabig nem tért vissza, aztán megérkezett. - Átadtad? - kérdi Trurl.

- Átadtam.

- Hol az átvétel nyugtázása?

- Itt, ebben a rubrikában. És itt a fellebbezés is.

Trurl átveszi a fellebbezést, és anélkül hogy elolvassná, azonnal visszaküldi, csak előbb egész szélességében, keresztben ráírja:

"Szabályszerű mellékletek csatolásának elmulasztása miatt nem vétetik figyelembe." És olvashatatlanul aláírkantja.

- Most pedig munkáral - szól.

Leül és ír, az acélkák kíváncsian nézik, semmit sem értenek, mi ez itt és mi lesz.

- Hivatal - mondja Trurl. - És ugyancsak lesz, mert már el is kezdődött.

A kézbesítő egész nap ide-oda futkos, Trurl határozatokat küld ki, iktat, nyugtat, érvénytelenít, a gépírónő szorgalmasan kopog, és lassacskán egész hivatal keletkezik körülöttük, ügyintézők, aktakötegek, előadók, gemkapcsok, fekete könyökvédők, dossziék, iratrendező, kávéfőzők, "Belépni tilos" és "Házon kívül vagyok" táblák, űrlapok, folyamodványok, hajnaltól napestig egyre több irkafírka, a gépírónő már eszeveszetten kopog, és minden tele van kávéval meg szeméttel. Aggódnak az acélkák, mert nem értenek semmit, Trurl pedig sorra küldi a felszólításokat és sürgetéseket, kézbesítésre, postázásra, portózásra, elismervény ellenében eszközözendő átvételre, vagy a legrémesebb módon: átalányi lerovásra; már személyi kontókat is nyitott, bennük csupa nulla - de azt mondja, ez csak egyelőre van

így. Bizonyos idő múlva látni, hogy az izé már nem is olyan rémes, különösen felülről: istenuccse, hogy kisebb lett! De igazán, szemlátomást zsugorodik! És kérdezik az acélkák Trurltól, hogy most mi lesz.

- Kéretik nem zavarni az ügyintézőt! - feleli. És bélyegez, aláír, csatol, mellékleteket számol, fellebbezéseket küld vissza, közben a kávéját issza, nyakkendőjét leveti, az ügyfelet kéreti, ebédszünet három óra, ne üljön rá a pókhálóra, öt példányban kitölteni, hét dossziét megtölteni, végrehajtási utasítás, megvesztegetési kísérlet, erről még hiányzik a tömbbizalmi pecsétje.

És a gépirónő kopogtat: "Hivatkozással a 16 per B per 694 ügyiratszámú engedély bemutatásának elmulasztására az A.B.C.Gr. Km. Bizottság folyó év folyó hó folyó napi rendelkezése értelmében ezennel foganatosítjuk az ön Kir. Ugat. Ásának haladéktalan folyamatba vételét a Puk. Kadj. Meg. 27. paragrafus 6. cikkely értelmében az XYV hatóság joghatályos döntvénye alapján. Jelen határozat alól fellebbezés nem eszközölhető."

Elküldi a kézbesítővel, aztán zsebre teszi az átvételi elismervényt. Majd feláll, és kezdi sorra kidobálni a kozmoszba az íróasztalokat, pecsétet, iratrendezőket és a kávé. Csak a gépirónő marad.

- Jaj, mit tetszik csinálni? - kiabálják az acélkák, akik

közben már egészen megszokták a dolgot. - Hogy szabad ilyet tenni?

- Nyugalom, barátocskáim - feleli. - Inkább oda nézzetek!

És csakugyan, mire odapillantanak a potenciálhegyre - üres a helye, nincs ott senki, mintha soha nem is lett volna. Dehát hová lett, hogyan tűnt el? Elmenekült szégyenében, mert már olyan picire ment össze, hogy a kézbesítő csak nagyítóval találta meg. Odafutnak, keresik a nyomát, de csak egy kissé nedves helyet találnak, valami odacsepegett, nem tudni, milyen alkalomból, azonkívül sehol semmi.

- Éppen így terveztem - szól Trurl. - Elég egyszerű volt az ügy, barátaim; mikor átvette az első végzést, és aláírta a kézbesítőkönyvet, máris elveszett. A Büro-Krá-Cia nevű csodagépet alkalmaztam, mert amíg a kozmosz kozmosz, senki sem állhat neki ellent!

- No jó, de miért kellett kidobálni az aktákat és kiönteni a kávé? - nyűgösködtek.

- Hogy benneteket is meg ne egyen a gép! - feleli Trurl. Maga mellé ülteti a csinos gépirónőt, s elrepül, barátságosan integetve - és mosolya ragyog, mint a csillag.